

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sorok 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitlári cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Azok a milliók.

Az a két fejű és hét nyelvű országos bizottság, a melyet műnyelven Delegációknak hívnak, évenként egyszer rendesen oly czébből ül össze, hogy az ugynevezett közösügyi kiadások fedezetéről gondoskodják.

A ki figyelemmel kísérte ennek a sajtáságosan megalkotott országos bizottságnak az üléseit és hozott határozatait — az meggyőződhetett arról, hogy az egész bizottság nem egyéb, mint egyszerű szavazó gép, a melyet a közös hadügyi, külügyi és pénzügyi miniszterek hoznak mozgásba és csak úgy dőlnek a rengeteg milliók — akár csak a paráncsolat.

Legfőképpen a hadügyi kiadások azok, a melyeknek fedezetére a legtöbb millió kell ebből a töméntelen összegből, a melyet ez a vegyes bizottság évről-évre ad a közös kormánynak.

Évről-évre halljuk, hogy az idén ennyi meg ennyi millióval lesz több a közös költségvetés végösszege.

Évről-évre hangoztatjuk, hogy a delegációk bőkezűsége és vaksága, valamint feltétlen megoldolása az osztrák parancsolat előtt fokról-fokra elviselhetlenebb terhet készít az adófizető közönségre.

És mit tapasztalunk?

Azt-e hogy év, év után mind nagyobb a közös kormány telhetetlensége.

Az idén is épen kerek négy millió forinttal kérnek többet, mint a tavaly, s ennek az összegnek a nagyobb részét az idén is a hadügyi kiadások emésztik fel épen úgy, mint a tavaly, és mint azelőtt.

A miképpen a közös kormány kérelmetlen logikái következetességgel emeli fel évről-évre a közös szükségleteket, azonképpen a tisztelt delegáció is évről-évre épen ilyen logikával illetőleg logikátlan készséggel szavazza meg a milliókat.

Hogy aztán az adófizető közönség megbirja-e az évről-évre növekedő közterheket, azzal mindenki többet gondol mint a delegátus urak, a kik csak a Bécsből jövő parancs és rendelet előtt hajolnak meg, de nem veszik számításba a népek teherviselési képességét és nem vesznek számba egyéb nemzeti szükségletet, a melyeket csak épen azért nem lehet kielégíteni, mert a nemzet verejtékes keresménye rendszerint a közösügyes boldoglét fenntartására vétetik igénybe.

De még ha legalább az a közösügyi kormány, a mely ilyen mértékteleen módon használja ki a nemzet teherviselési képességét tenne meg annyit seivességet, hogy a költségvetések összeállításánál vegyen tekintetbe valamit azokból a követelésekből is, a melyeket a magyar nemzet joggal támaszthat szemben ama nagy áldozatokkal melyet az ugynevezett közös érdekében közös szükségletekre igénybe vesznek.

Hogy azonban a közös kormány mi módon tesz eleget a nemzeti követeléseknek, az kitűnik ama válaszból is, melyeket a közös hadügyminiszter a magyar delegációk által hozzá intézett kérdésekre adni szokott.

Évek óta követeljük a külön magyar katonai akadémia felállítását.

Évek óta igéri a hadügyi kormány, hogy tanulmányozni fogja a kérdést.

A legutóbbi válasz meg azt tartalmazza, hogy a kérdés tanulmányozására és holmi tervezetésekre kér a delegációtól 40.000 forintot.

Persze ezt a potom összeget meg is fogják neki szavazni és mikor évek múlva megint kérdést intéznek hozzá, akkor ismét kérni fog néhány tízezer forintot további tervezetésekre és így szépen elfecsérelnek néhány száz ezer forintot s minden egyéb meg lesz, csak épen a katonai akadémia kérdése nem fog soha megoldást nyerni.

Ugyancsak régóta sürgetik a ka-

tonai iskolákban a magyar nyelv tanításának behozatalát. A közös hadügyminiszter mindaddig azzal bujt a kérdés elől, hogy majd utána néz a dolognak és a mit tehet, meg is teszi.

És mindezzel a delegáció szépen megelégszik és szavaz, mint a parancsolat.

És a delegáció tagjai között alig akad valaki, a ki tovább menjen a legszerűebb kérdegetésnél és meg ne elégedjék a hadügyminiszter semmit mondó válaszaival.

Am a milliókat nagyon könnyű megszavazni, de mikor jön el az idő, hogy a tisztelt Delegatus urak valahára megállítsák kiáltásának a közös kormány határt nem ismerő tehetetlenségének?

Politikai hírek.

Kossuth Ferencz mint Helfy Ignác országgyűlési képviselő értesül, országos körutrá készül s meg fogja látogatni az Alföld nagy magyar városait és községeit. Helfy Ignác reméli, hogy Kossuth Ferencz akkor meglátogatja a szegvári választókerület néhány községét is, s e miatt Helfy e hó 23-ára kitűzött beszámolóbeszédét elhalasztotta arra az időre, mikor Kossuth Ferencz megérkezik a szegvári kerületbe.

Helfy Ignác beszámolója. A szegvári kerület függetlenségi és 48-as pártjának tegnap Mindszenton közgyűlése volt, a mely Helfy Ignácot, a kerület országos képviselőjét e hónap 28-ára hívta meg a kerületbe beszámolójának elmondása végett. A Szentesi Lap arról értesül, hogy Helfy Ignác táviratilag arról értesítette, hogy beszámolóját október hónapra szándékozik halasztani, mert reményli, hogy akkorra Kossuth Ferencz is hazajön és rábirhatja, hogy kísérsje el a kerületbe.

Püspöki kar a királlyal. A püspöki konferencia, mint a M. Á. jelenti, szeptember 20-ára vagy a következő napok valamelyikére egybehivatott. A hercegprímás a felségnek Budapestre való érkezése után azonnal tisztelegni fog a királlyal és megkérdezi, hogy a felség mely napon kívánja fogadni a püspöki kart, mint testületet, vagy annak küldöttségét, vagy pedig inkább óhajtaná, hogy a főpapi kar kérvénnyel járuljon a koronához az egyházpolitikai javaslatok szentesítése megtagadásának kérelmezésével. Ez okból a konferencia napját ma még véglegesen a hercegprímás meg nem állapíthatta.

Katonai kinevezések. Bécsből sürgönyzik: Itteni katonai körökben biztosra veszik, hogy a napokban fontos katonai kinevezések fognak történni. A 2. hadtest eddigi parancsnokát és vezénylőtábornokot, Schönfeld báró tábornagyot Albrecht kir. főherceg, a hadsereg főfelügyelőjének rendelkezésére bocsátják. — Schönfeld báró eddigi helyettesét, Albori báró altábornagyot az I. hadtest parancsnokává és krakkói vezénylőtábornokká, Üxküll báró altábornagyot, a krakkói hadtest addigi parancsnokát a hadi iskola parancsnokává, Hauschka altábornagyot pedig Fabin altábornagy helyére lemergi hadosztályparancsnokká nevezik ki.

A delegációk.

Budapest, szept. 14.

Közös költségvetés 1895-re.

A közös kormánynak 1895-iki költségvetéséről szóló füzeteket ma osztották szét a delegációk tagjai közt.

A költségvetés a rendes szükségleteket 131,950,441 forinttal, — a rendkívülieket 174,294,72 forinttal, — a közösen fedezendő közös szükségleteket tehát 149,379,913 forinttal állapítja meg. — Ebből az összegből 47,539,720 forintot határvámjövődék bevételei fedeznek, úgy, hogy szükségletképen 101,840,193 forint marad. A magyar kincstér terhére előre levonandó két százalék 2,036,803 forint 86 krajczárra, Magyarország 30 százaléknyi hozzájárulása 29,941,016 forint 74 krajczárra rag. Így tehát Magyarországnak 1895-ben a közös kiadásokhoz 31,977,820 forinttal és 60 krajczárral kell hozzájárulnia.

A költségvetés tételei a tavalyihoz képest nevezetesen leginkább a hadügyminisztérium előirányzatánál váltakoztak. A közös

hadsereg 1895 évi rendes szükséglete, az 1894-ik évre engedélyezett 114,882,703 forintnyi rendes szükségletnél 3,618,763 forinttal nagyobb. A fedezete az 1894. évre fölvett 2,455,440 forintnyi fedezetnél azonban csak 70 forinttal nagyobb. A közös hadseregnek az összes (rendes és rendkívüli) szükséglete, az 1894. évre engedélyezett 127,003,828 forintnyi szükséglethez képest 3,558,000 forinttal nagyobb. Hozzájárul ehhez a hadi tengerészeti szükségletének gyarapodása. Az 1894. évre engedélyezett 12,177,680 forintnyi összegnél. A közös hadügyminisztérium jövő évi egész előirányzata az 1894. engedélyezett 139,481,508 forintnál 4,071,580 forinttal nagyobb.

A boszniai szükséglet kimutatásából azt látjuk, hogy Boszniában, Hercegovinában és a Lim-területen álló parancsnokságok, csapatok és intézetek 1895. évi rendkívüli hadseregi szükségletét 3,632,000 forinttal, a fedezet pedig 50,000 forinttal, a tiszta szükséglet 3,582,000 forinttal vették föl, mely összeg az 1894. évi 3,610,000 forintnyi engedéllyel szemben 28,000 forinttal csekélyebb.

A közös külügyminiszter válasza.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság, a hadsereg 1894. évi szükségletéről tanácskozza, tavaly több fontos határozatot hozott, a melyekre a közös hadügyminiszternek az idén kell válaszolnia. A hadügyminiszter válasza a közös hadügyminisztérium ideai költségvetéséhez mellékelt külön füzetben olvashatók. A főbbek a következők:

A harmadik katonai akadémia felállítása és az akadémiákba való felvételre pályázók tárgyalása a magyar delegáció tavaly utasította a hadügyminisztert, hogy a Magyarországon felállítandó harmadik katonai akadémia felállítására nézve az országos bizottság határozataira adandó válasza kapcsán előkészületről jelentést terjeszsen elő s ebben a részletes tervek és költségvetés mellékelje.

Együttal felhívta a közös hadügyminisztert, hogy a katonai akadémia felvételéről, valamint a katonai akadémia állományáról szóló kimutatásokat a jövő évben is terjesztesse az országos bizottság elé.

A hadügyminiszter válaszában azt mondja, az 1895-iki költségvetésbe fölvette azt a 40,000 forintot, mely a harmadik katonai akadémia részletes tervének és költségvetésének előállítására szükséges. A hadügyminiszter egyébként a harmadik katonai akadémia felállítását nem tartja időszzerűnek s előrelátónak mondja a tisztai állomány lehető gyors fedezésének és a tisztikar minősége emelésének keresztülvitelét. Az előbbire nézve a tartalékos tisztak ténylegesítésén kívül a hadapródia-kolák felállítását tartja szükségesnek, a minőség követelményeit pedig a hadapródiskolák belső tökéletesítésével véli elérhetőnek. E hadügyminiszteri válasz fölött előrelátólag nagy vitát támasztanak a delegációban a harmadik katonai akadémia hívei.

Közjogi tankönyv. A magyar delegáció felkérte a hadügyminisztert, hogy a közjogi tankönyvnek szerkesztésére mulhatlanul szükséges intézkedéseket tegyette.

A hadügyminiszter válasza a következő: A közjogi tanítására szükséges intézkedéseket megtette.

A magyar nyelv oktatása. A delegáció felhívta a közös hadügyminisztert, hogy a magyar nyelv oktatásának és a magyar nyelvű növendékek felvételi vizsgáinak eredményéről jelentést terjeszsen elő.

A hadügyminiszter válasza ez:

A magyar nyelv tantárgyának oktatása a közszegi, kismartoni és kassai katonai al-reáltonodák egy-egy további osztályának növendékeire is kiterjesztett, úgy, hogy jelenleg már a nevezett intézetek három-három osztályának növendékei kötelesek a magyar nyelv tanulására.

A hadsereg elhelyezése kérdésében a szükséges felvilágosításokat szóbelileg adja meg a hadügyminiszter.

A hadsereg felszerelése. A delegáció kívánta, hogy bármely felszerelési és ruházati tárgyánál a pályázatok kiírása a magyar iparnak fenntartott szükségleti rész a jövőben is ennek számára tartassék fenn és a mennyiben az ebből a kisipar számára elkülönített részt ez igénybe nem venné, az is a hazai iparnak adassék ki, a különböző gyárak lehető figyelembevételével.

A hadügyminiszter a határozatra ezt feleli: Azon hányad, mely a császári és királyi hadsereg ruházati és szerelési tárgyainak szállítá ána a magyar ipar részére fenntartott, jövőre is annak fog juttatni. Hogyha pedig a magyar kisipar a neki szánt részt valamikor igénybe nem venné, akkor ezen rész, a különböző gyárak lehető tekintetbevételével, szintén a magyar iparnak fog átengedtetni.

Végül az egyéves önkéntesekre vonatkozó határozat értelmében a közös hadügy-

miniszter megint közli a szokásos kimutatásokat.

Az oláh kérdés.

A delegációkon szóba kerülő ügyek között lesz az oláh kérdés is. Kálnoky külügyminiszter meg fogják kérdezni, hogy tett-e vagy szándékozik-e lépéseket tenni az oláh kormánynál az iránt, hogy a bukaresti oláh liga működése megakasztassék.

Kálnoky külügyminiszter, a Magyarországi szerint, kielégítő felvilágosításokat fog adni. Kijelenti, hogy Lahovary oláh külügyminiszter legutóbb mikor Lembergben volt, teljesen tisztázta az oláh kormányt. Lahovary külügyminiszter ugyanis kijelentette, hogy már eddig is minden törvényes eszközzel oda hatottak, hogy a liga szereplését lehetetlenné tegyék, és ezután még inkább fel fognak a liga ellen minden megengedett eszközt használni.

Az osztrák delegáció ülése.

Az osztrák delegáció déli egy órákor tartotta első ülését a Hungária-főadó dísztermében.

A delegátusok majdnem teljes számban megjelentek s egy órákor a miniszterek sem hiányoztak, akik előttük gróf Kálnoky Gusztáv külügyminiszterrel léptek be a terembe. A delegáció megalakulása után Kálnoky gróf bemutatta Kreighammer Ödönt, az új közös hadügyminisztert ki ebben a minőségben először vesz részt a delegációk ülésén.

Az osztrák delegáció elnökének Chlumetzky János bárót, alelnökének Hauswirth dr. apátot, az urak házának tagját választotta meg.

Chlumetzky elnök beköszöntőjeként az általános politikai helyzetre való utalással azt a reményt hangoztatta, hogy a delegáció nem fogja megakasztani a hadsereg és a hadi tengerészet üdvös kiépülését s hogy a monarchia kormánynál nem hiába számítanak a delegátusok hazafias áldozatkészségére. Végül kegyeltesen megemlékezett Vilmos kir. herceg haláláról.

A delegáció tevékenységére vonatkozó kisebb jelentőségű kérdések elintézése után megtörténtek a bizottsági választások.

A magyar delegáció megalakulása.

A magyar delegáció d. u. 5 órákor a múzeum nagytermében tartotta alakuló gyűlést Nákó Kálmán gróf korelnök vezetésével. A közös kormány éppen úgy képviselve volt, mint az osztrák delegáció megalakulásánál.

Elnökké Tisza Lajos grófot választották meg, alelnök pedig Andrássy Aladár gr. lett. A delegáció jegyzővé Hegedűs Sándor, Münich Aurél és Cziráky Antal gróf, ház-nagy pedig Wodianer Albert báró.

Tisza Lajos gróf megköszönte a delegáció bizalmát és visszapillantást vetve a lefolyt politikai esztendőre, megnyitottnak jelentette ki a delegációt.

Ezután megválasztották a bizottsági elnököket és előadókat.

A külügyi bizottság elnöke Tisza Kálmán, előadója Falk Miksa; a hadügyi bizottság elnöke Széll Kálmán, előadója Münich Aurél lett; a tengerészeti albizottság előadó-jává pedig Dániel Ernőt választották meg.

A nagy hadgyakorlatok.

Albrecht főhercegnek Balassa-Gyarmatra érkezével tulajdonképen megkezdődött a nagy hadgyakorlatok hete, melyek az idén kiválóan érdekeseknek ígérkeznek.

Katonai szempontból az is figyelmet érdemel, hogy a hadgyakorlatok ezuttal ama vidéken tartatnak meg, melyen át Görgei magyar hadai 1849. elején hies utjakat megtették, mikor is Windischgrätz herceg az osztrák sereg főparancsnoka éppen e vidéken tervezte ellenük a döntő csapást, de terveit előkészítése közben elmozdított a fővezérségtől.

Valami hasonlatosság is van az akkori harcok s a mostani nagy gyakorlatok közt. Ezuttal a Lobkovitz herceg vezetése alatt álló IV. hadtestnek némileg ugyanolyan feladata van, mint lett volna Windischgrätz hercegnek 1849-ben. A IV. hadtestnek az a feladata, hogy a Kassáról előnyomuló elleneséget — VI. hadtest mádi Kovács György tábornok vezetése alatt — előnyomulásában feltartóztassa s megverje. Hogy a küzdő felek melyike lesz a győztes, azt egész biztosan még az ilyen, inkább szinpadí háboruban sem lehet előre tudni.

Mint hogy azonban a hadgyakorlatok alkalmával az a mérvadó, hogy valamely döntő ponton és pillanatban melyik hadvezér tud nagyobb számú csapatot összevonni, vagyis ki alkalmazhat a döntő csatában nagyobb erőt, Lobkovitz herceg serege pedig általában jóval erősebb, mint a mádi Kovácsé, a gyakorlatoknak úgy látszik az a felfutás szolgálat alapul, hogy a herceg lesz a győztes s visszashorítja ellenfelét. Hogy mérvadó helyen ekképp vélekednek, az abból is kitűnik, hogy a csapatok hazaszállítására mi szept. 21-én

megy végbe, a vasuti dispoziciók, mint halljuk, olyanok, hogy a hazaszállítás a magyar államvasutak miskolci vonalán Kis-Terenne körül történhessék.

Ez a Lobkovitz győzelmét jelzi, mer ha mádi Kovács győzne, vagyis előnyomulását az ellenség meg nem gátolhatná, az elszállítának az államvasutak nyugati vonalán valószínűleg Vác közelében kellene végbe menni.

A hadsereg számokban.

A delegáció kiadványai között a közös hadügyminisztérium szükségletéről szól az egyik meglehetősen vastok zöld könyv, mely különben csak mint egyik füzete szerepel ama számos füzeteknek, melyek a közös hadügyminisztérium költségelőirányzatával foglal-koznak.

Mindjárt az ötödik lapon meglehet tudni, hogy 1895-ik évre mennyire van szükség a közös hadseregnek.

A rendes szükségletet a következő tekintélyes számsor tünteti fel: 118,501,466 vagyis szavakban kifejezve: száztizennyolc-millióöt-százegy-ezer-négy-százhatvanhat forint

A részletes kimutatás bepillantást enged a személyi dótációkba.

A közös hadseregben legnagyobb fizetése van a közös hadügyminiszternek, kinek javadalmazása 21.197 forint 56 krajczárra megy.

Utána a közös hadügyminisztérium első osztály-főnöke következik 12,575 frt 40 kr javadalmazással.

Jelentékeny összegbe kerül ő felsége katonai irodája, melyben szerepel egy tábornok, egy ezredes, egy alezredes, egy őrnagy, két első osztályú százados, két osztálytanácsos, hat titkár s öt tisztiszolgá. Ez iroda 1895-ik évi szükséglete 64,969 frtra megy.

A katonai felkészületről ad érdekes képet az egyik tabella. Ebből megtudjuk, hogy az összes hadtestek területén a katonai vallási életét ébren tartja: az apostoli tábort püspökség, kihez be van osztva egy konzistoriális igazgató és két titkár, ezenkívül van a hadseregben 15 plébános, 31 katonai lelkész, 60 katonai segédlelkész 8 protestáns katonai hitszónok. A katonai felkészülethez ezenkívül még a katonai képzőintézetek 8 papi tanára és a mőllersdorfi fejtüntet egy lelkész tartozik. A lelkészet összesen 244,445 forintba kerül. Legnagyobb fizetése van a tábort vikáriusnak, ki 6,828 forintot kap.

A nagy könyvből még az is meglehet tudni, hogy mennyi javadalmazása volt az elhunyt Vilmos főhercegnek, mint a tüzérség főfelügyelőjének. Összes évi javadalmazása 12,625 forint 88 krajczárra ment, ment, mely javadalmazása így oszlott meg: évi fizetés 8,400 frt, lótap címén 813 frt 25 krajczár, lak és butorbér címén 2,636 frt, istállóber címén 554 frt 90 krajczár, kocsiszín költségeire 221 frt 73 krajczár. Hozzá volt beosztva egy ezredes 4,951 frt 98 krajczár, egy első osztályú százados 2,169 frt 68 krajczár és egy szolgá 776 forint évi javadalmazással.

A katonai egészségügyről is érdekes képet mutatnak a számok. Az egész katonai egészségügyről gondoskodik 2,155 orvos, az egészségügyi csapatok állanak 2933 személyből, katonai kórház van 89, katonai gyógyszerész 93.

A „Liga“ pénze.

A most megindult politikai Hetiszemle rendkívül érdekes leleplezést közöl a hazai oláh újságok és az oláhországi liga egymáshoz való viszonyáról.

Az említett lap bukaresti értesülése szerint a liga a Tribunát és a Gazeta Transilvaniei-t egy év óta rendes szubvenzióban részesíti évi 3000 frankkal, sőt a Gazeta Transilvaniei ezeltől egy hónappal 6500 frank rendkívüli segélyt kapott a ligától.

A pénz Palladi G. D., a liga bukaresti ügyvédje vitte Brassóba.

A titkos ágens utlevéle Lupulescu kereskedelmi utazó nevére volt kiállítva. Brassóban érkezett Palladi a délmagyarországi Mocsonyi-párt egy megbízottjával, egyebek közt a Dreptatea megszűnéséről, vagy esetleges irány változásáról.

Palladi missziójának sikertelensége miatt bosszankodva, — kifakadt Mocsonyi és a Délmagyarországi oláhok ellen és kijelentette, hogy egész Magyarországon csak egynehány ember van, kire számíthatnak a nagy nap estéjén, ezek Petrovits lugosi ügyvéd és Calcionerescu orsovai ügyvéd.

Szavait azzal végezték, hogy a „Dreptatea“ se erkölcsi, se anyagi támogatást ne várjon a ligától.

Gyöngyösi István.

Az unitárius lelkészváros legidősebb tagja Gyöngyösi István esperes meghalt Vargyasban 86 éves korában. Erődes és hasznos hosszú életét élt. Tanulói pályáját a székeskeresztúri unitárius középiskolában kezdte meg.

Onnan Kolozsvárra jött és itt, a Kriza János, Fejér Márton s hasonló jeles ifjak társaságában tanult és megerősödött irodalmilag is annyira, hogy egyháznak ezen a téren is nem kis szolgálatot tett.

Igénytelen testű kis ember volt, a mit meg is érzett, mert ifjú éveiben sokat gyengékedett. De erős lelke és bátor szíve a gyenge test hiányait kipótolta. Mint házi nevelő a gyermek családdal ismeretségre jött s így nyert érinkeztetést utján egyháza vezérifiai hamar felismerték tehetségét s már 1833-ban, 22 éves korában kolozsvári segéd-pappá választották.

Később az összes papi teendőkre rá ruháztatták s ilyen munkakörrel szolgált 1837-ig midőn Tordára választották meg rendes pappá. Itt szolgálatát jó híre annyira elterjedt, hogy a h. sztpáli, az árkosi és torozkói egyházaktól is meghívást kapott, de csak 1844-ben fogadta el a vargyasi egyház meghívását mivel, ezt a Dániel-család így kívánta.

Nem kevesebb mint 44 évet töltött ebben az egyházban s így papi szolgálata 58 évre terjedt.

Nem kis dolog s nemis közönséges érdem, ha főleg azt gondoljuk meg, hogy még ekkor is nagy szívóssággal ragaszkodott a szószerkezhez.

Azt beszélték a néhairól, hogy midőn Hódmezővásárhelyt unitárius egyház alakult szeretett volna elmenni oda missionáriusnak s azt hihetőkül nem is bánta volna meg az új egyház mert egy rakás tapasztalat mellett olyan lelkesedést, oly szónoki hevet vitt volna köztük a melyre megmozdultak volna még a kökemény szívűek is.

Gyöngyösi rendkívül kellemes és éreztető csengő hanggal volt megáldva. A ki hangját meghallotta azonnal felelte igénytelen kicsiny természetét.

Tanulni szerető ember volt s beszédeiben mindig lehetett találni jó ötletet, eredeti gondolatot s szilárd, mondhatnók követelő akaratot.

Ennek köszönte, hogy legifjabb kora óta késő véséig keresett pap volt. Kolozsváros s tordai szolgálatai alatt nemcsak hívei, hanem a messze lakó és legelőkelőbb családok hívták meg egyházi szolgálatra, főleg temetésre és esketésre.

Szónoki kitűnőségét azzal honorálták meg, hogy beszédeiből többet saját költségükön kiadták. Így jelent meg — többek között a gróf Széchenyi felett tartott emlékbeszéde, melynek jövedelméből a vargyasi iskola részére egy alapítványt tettek.

Hat évig tartott nyugalmát állandó munkássággal mozgással töltötte. „Emlékéből több értékes dolgot irt le és közzétett az „Unitárius Közlönyben.“ Még szárnyait is próbálgatta s egy pár vallásos tartalmu verse maradt hátra.

A szabadságharcban bár nem fegyverrel, ő is részt vett. A magyar miniszterium által egybehívott tanügyi értekezleten, mint az egyházi főtanács egyik tagja megjelent. A kézi vásárhelyi honvéd parancsnokság Erdővidékre kinevezte élemezési biztosnak. — Ezen kívül papi minőségében is több jelentékeny szolgálatot tett, minek következtében befogták, s csak tizennégy hét multával tudták kiszabadítani barátai és pártfogói. Ezt követően a Várdi-féle ügyben szintén gyánuba véteztet s csak m. vásárhelyi kerületi

főbíztos Groisz Gusztáv barátságának köszönhetette, hogy megmenekült.

Két gyermeke Zádor Géza és Gyöngyösi Béla m. kir. kerületi főerdőfelügyelő s számos jóbarát és rokon gyászolja.

B. Gy.

Borzasztó tűzvész Kövenden.

Kövend, 1894. szept. 14.

Ember emlékezet óta oly rémséges iszony tűzvész még nem dühögött községeinkben, mint minőben ma részestlünk. Erős észak déli szélben, déli 1 orakor kigyuladt a községi észak szélben lakó Gál László csütre s 2 órakor tűzben állott a községi déli szélén a legutolsó ház is. E két végpont között, mely épen a községi törzsrészt képezi a pap, mesteri lak és unitárius templommal, minden, de minden épület, takarmány, kert, élőfa, minden a tűz martaléka lett. Öt óráról szó sem lehetett a láng özönében még kevésbé meg akadályozni a tűz tova terjedését annál kevésbé, mert hol itt, hol amott titított ki magát a tűz, nem egymás sorjába, hanem ciklázakakosan. 24 gazda lett földön futó koldussá s egész évi izzadsággal összekapargatott minden takarmánya, élelmi szere, majorsági lakása hamuvá. Midőn e sorokat írom iszonyatos hallani a szívszagító jajveszékéseket.

A csinos lakházak, melléképületek legnagyobb részének helyét, csak a boglyára omlott tapasz és égő zsaratnok jelzi, hogy azoknak utjásáról szó sem lehet. A termények, takarmányoktól épen nem marad egy szem buza, egy szál széna és szalma. Az inség iszonyatos. Ime e szerencsétlenül jártak névsora és körülbeltli károsodása: Gál Lászlónak leégett csütre, istállója, összes takarmánya (2000 ft kár) Sárdi Imre unitárius raktárának mesteri háza összes melléképületei, gabnásában minden szemes gabnaja takarmánya, egy hogy 2 drb. tenyerén kívül, alig kevés házi butora megmentésével semmije sem maradt s terhes családjával a legnagyobb inségnek van kitéve kára 3000 ft) Gál Lajosnak papi háza és melléképületei, minden takarmánya s épen férjhez menendő leányának dus választékú összes kelengyéje (kár 3000 ft.) Egei Mihálynak összes melléképületei, minden takarmánya (kár 600 ft.) Nagy Zsigának háza összes melléképületei, minden takarmánya kár 3000 ft.) Ádamosi Györgynek csütre, kerítése, 2 hatalmas buza osztája (kár 2000 ft.) Herki Mózesnek melléképületei (kár 100 ft.) Fodor Józsefnek háza, összes melléképületei, minden takarmánya (kár 3000 ft.) Kovács Pálnak háza, összes melléképületei, minden takarmánya (kár 1500 ft.) Rajka Mártonnak háza, melléképületei (kár 6000 ft.) Szabó Máténak háza, összes melléképületei, minden takarmánya (kár 100 ft.) Lengyel Imrénnek 2 háza, minden házi butora, gabnaja (kár 800 ft.) Lengyel Mártonnak háza, összes melléképületei, minden takarmánya, házi butora, gabnaja (kár 1000 ft.) Bölöni Andrásnak háza, 2 hatalmas asztag buzája, minden takarmánya, melléképületei, házi butora (kár 1500 ft.) Özv. Lengyel Imrénnek háza, összes melléképületei, minden takarmánya (kár 1500 ft.) Zöld Jánosnak háza és butorai (kár 300 ft.) Hóka Jósának háza s butorai (kár 150 ft.) Özv. Szathmári Mártonnak háza és butorai (kár 100 forint) Csépp Samunak háza, összes melléképületei, minden takarmánya, butora s férjhezmenendő leányának minden készletei (2000 ft.) Kerekes Mártonnak háza, összes melléképületei, minden takarmánya, házi-butor, 2 kövér sertése, majorsága, (2000 ft.) Csipkés Istvánnak háza. (100.)

A mesteri mellék-épületekről meggyuladt az egyház gabnása a czinteremben, valamint a kökerítés zsindele fedele s a templom-bejárás toronyalakú, zsindele-fedelű, monumentális alkotmánya s ettől tűzt fogott a templom is, melyet azonban rettenetes erőmegfeszítéssel Dindár István vezérlete alatt a sinfalvi tűzoltók mentettek meg az enyészettől. Az egyháznak azonban a papi-telken levő gabna-készlete tűz martaléka lett s így az egyház ezen károsodása 1000 ft-ra tehető a papi és mesteri házak s melléképületei kivételével.

S így az összes károsodás 30—4000 ft-ra tehető. Meg nem köszönhető a szomszéd községek azon szíves részvéte, hogy siető tűzoltó-szereikkel tömegesen megjelenni s így az oltás munkálatait leggyávan 6k eszközölték. Így a két Szentmikályfalváról: Nagy Lőrincz, Zsigmond Elek és Nagy Miklós vezérlete alatt, Mészáros: Nagy Fitos vezérlete alatt, Várfalváról: Vargyas János vezérlete alatt. Bágyonból: Csépp Mihály, Simonfi Tamás, Csépp Sándor, Csépp Tamás, ifj. Bodoci Gábor vezérlete alatt, Tordáról Lelkes János vezérlete alatt és Somfalváról mélt. Dindár István vezérlete alatt a tűzoltóság megjelenvén, Kövesdnek megmaradt többi részét megmentsék a végenyészettől. Fogadják e nemeslelti fáradozásaikért községeink lakóinak halás köszönetét.

És most a könyörtelen szívekhez lenne egy szom: e szerencsétlenül jártak részére minden morzsa áldás fogna lenni. Ne sajnálja a gazdag forintját s a szegény fillérjét, mert egy szorgalmas nép s több mint 200 lélek van végső inségben — s rászorulva a könyörtelre. Midőn másutt hasonló szerencsétlenség adta magát elő: Kövend mindig első volt a segély nyújtáshoz. Példá rá Torozkói veszedelme nem is oly régiben. „Bis dat, bis cito dat“!

Hogy emberéletben történt-e kár, még e perczen nem tudhatni, csupán egy kis gyermek eltűnéséről beszélnek. A tűz keletkezését hihetelen kombinációkra fektetik s így az bizonyosan nem tudható. Majd a vizsgálat fogja ezt kideríteni.

Nagy Miklós.

S P O R T.

Versenyek M.-Vásárhelyt.

Szept. 15. és 16-án.

— Saját tudósítónktól. —

M.-Vásárhely, szept. 16.

Szombati távirati tudósításunkat ki kell igazítsuk, mert három négyes fogat versenyét egymással: a gr. Bethlen Károlyé, Ilyés Lajosé és a br. Szentkereszt Pálé.

Elsőnek a gr. Bethlen Károly fogata érkezett be, még pedig **74 perc és 9 másodperc** alatt.

A kettős fogatok versenye délután tartott meg, de helytelen jelzés miatt érvénytelené vált. Ugyanis 20 kilométer helyett 31 kilométer futottak be.

A választmány azonnal összehívta, a versenyt érvénytelennek mondta s hétfőre tűzte ki az új versenyt.

Igen érdekes és szép látványt nyújtott a dának által hajtott fogatok versenye.

Résztvettek benne:

Bethlen Tima grófné, Radák Anna báróné és Bethlen Katinka grófné.

Elsőnek érkezett be Radák Anna báróné fogatával.

Másodiknak Bethlen Katinka fogata.

Szept. 16.

Ma folytatók le délután a loversenyek. Nagy közönség jelent meg a turfón.

A páholyok és tribünök helyeit gyönyörű hölgyközönség foglalta el.

A verseny 2 órakor kezdődött a következő sorrendben:

1. Megnyitó-verseny, sikverseny. Távoltság k. b. 1600 mtr. Díj 800 korona. Ebből 600 korona adva a Magyar lovar-egylet által. 600 korona az elsőnek, 150 korona a másodiknak és 50 korona a harmadiknak. Indultak: Orosz Lajos h. h. Germain-je, Marhal Ernő Viddel-je, Gróf Horváth-Toldy Rudolf Broom-ja. Sz. M. S. szb. 3 é. s m. Lator-ja. Gróf Bethlen Károly 3 é. s. k. Reménye-e. Első lett: Sz. M. S. szövetség Lator-ja, második Remény, harmadik Germaine. A verseny ellen protestot jelentettek.

2. Nagy akadály-verseny. Távoltság k. b. 5600 mtr. Díj 1250 korona. Ebből 200 korona államdíj és 750 korona az egyet által adva, összesen 950 az elsőnek, 200 korona a másodiknak és 100 korona a harmadiknak. Futottak: Merhal Ernő Knecht-je, Tholnay Réginald Futonca, Gróf Bethlen Károly Parisa, Báro Kemény Ákos Tulipán-ja. Oriási küzdelem után első lett gr. Bethlen K. Tulipán-ja, második Futonca.

3. Hölgyek-díja. Gátverseny. Távoltság k. b. 2400 mtr. Tiszteletdíj az első, második és harmadiknak. Indultak: Báro Bánffy Ferenc Erdőréme. Sz. M. S. szöv. nev. Beldi Tivadar által Matild. Gróf Bethlen Károly Tekergő-je. Első lett Tekergő, második Erdőréme. Protest lett bejelentve.

4. Választmányi-díj. Sz. M. S. szöv. 4. é. s. k. Mátká-ja futotta be a pályát egyedül.

5. Eladó sikverseny. Távoltság k. b. 2400 mtr. Díj 800 korona az elsőnek, az árverésnél bejött többlet fele az egyetnek, fele a másodiknak; ha nyert nem vétetik meg kettős tétet kap. Versenyztek: Urváry Lajos h. Bálvány. Sz. M. S. szöv. Pajzán-ja. Tolnay Réginald Villis-e. Gróf Bethlen Károly Czinborá-ja. Gróf Bethlen Károly Mameluk-ja. Báro Bánffy János Roxelán-ja, Báro Kemény Ákos Kigyó-ja. Első lett: Ujváry Lajos Bálvány.

Ponny-verseny. Távoltság k. b. 2400 mtr, sikverseny. Tiszteletdíj az első és másodiknak, adva a verseny rendező bizottság által. Futottak: Báro Bánffy János Kislánya. Gróf Mikes Zsigmond Rózsika-ja. Báro Kemény Ákos Zsuzsi-ja. Dindár Béla Kaczér-ja. Első lett: Kislánya.

A tornaverseny előtt.

Szeptember 13-ika óta „lábatlankodok“ Kolozsváron s a félóraira beosztott elfoglaltság mellett, nagyfokú örömmel nézem azt a tevékenységet, melyet egyesek és bizottságok kifejtnek; jolesben halgatam az intézkedéseket, melyek egyik-másik család körében az ülőhelyek biztosítása tárgyában tétetnek.

Meglepett a versenyter imponás szépsége, alkalmassága; a 10 méter széles 180 méter futas pálya; a 210 méteres belső körrel bíró, három soros tlüst emelvény; a velőcipéd csoport új pályateret s a különböző tanítézetek válogatott ifjúságának szabatos öszmüködése stb.

Sajnosan esett csak egy, néhány kifejezés arra nézve, hogy távoli tanítézetek, igen kevés diákok küldenek a versenyre, sőt néhány tanítézet „tüntésszerűen“ marad el.

Bocsánatot kérek, ha e t. lap szerkesztőjének szíves engedelmével, ezt a talán szélesebb körben is elterjedhető, s reánk nézve talán nem éppen felesleg hangot, a vidék szempontjából töreksem megvilágítani.

Legyen szabad csupán Nagyvárad viszonyairól beszélni.

Ötszázötven beírt diák közül kétszáz ifjú, internátusokban van elhelyezve. Ez in-

tézetek igazgatósága, szülei beleegyezés nélkül, sem az engedély-adás, sem a egyenruházás, sem az utiköltség tárgya nem tehetők meg a kellő lépéseket.

Alapítványi pénz, ily célra nem lehetnek; a többnyire szegény sorsu szülők terhére 10—12 forint kiadást nem elegehetnek, s miután a kolozsvári tornaverseny programjáról csak a tanév-megnyitás napján kaptak értesítést: az esetleg még Nagyváradon időző szülőkkel, a beiratás többnyire izgatott óráiban, a versenyen megjelenésbeszélni sem tudtak.

Kétszázötven diákunk közül az alábbi osztályok minden növendéke elesik a résztvételből amaz alapon, mert a versenyen az V—VIII-ik osztálybeli tanulók jelenhettek meg.

Tehát 50—60 diák közül fogadhat a jelentkezők, a kik magán családdal és szülei háznál lévén szállással, megjelenésnézve, — kevesebb az akadály.

Amde ezek egy része is vidéki, a kik versenyről részletesen nem értesülhetvén időben, a tandíj fizetés; koszt és szállás tankönyv; ruházat stb. igen csinos kiadigénylő összege mellé, nem merték az apukának odasugni, hogy „a kolozsvári verseny is kérek még 10—12 forintotokát.“

Ha még hozzávesszük ezt, hogy a tornászok nem mindig az első eminenstől is egyszerűsmin: az edesapa igen hamar adja válaszul: „édes fiam, szívesen adnám költséget, ha az elmult tanéveken, más iskolából is olyan osztályzatot hoztál haza, mint a — tornából.“

Szakemberek és családok körében élránt tudott körülmény, hogy az ifjak egy része szülei aggodalmát; egy másik egyéni tartózkodást, félelmet, harmadik testi gyengeséget; a nyedek talán szeszeti bajt hord a tornaórákra.

Ezek mindegyike megtalálja a reálalkalmas mozgást — a tornaórán. Ez oda szívesen is járnak mutatja az, hogy jelen tanévben egyetlen egy tanuló nyújtotta be 550 körül felmentetés iránti kérvényt.

Országos és kerületi versenyen semben azonban más fajú álláspontra helyezdik épen a szülei aggodalom!

Ki ki ismeri a maga fiát, s tudja, hogy idegenekkel küzdelem esetén, egy sem akar engedni a 48-ból — s ha egy edesanyai aggodalom talpraállt, magnehéz azt. egy pár nap alatt, s annyiládban leültetni.

Az ezen ifjunak becsületére való indulat, vagy es lelkesülés miatt, rendszeren lepad, a sokemut ok miatt.

Egyik másik ifjuról tudjuk, hogy agán órák adásával szerzi be a tisztességszerű ruházatot.

Nem az tartja vissza, hogy egy bizonyos jövedelmét kell majd feláldozni, hanem a kötelesség ismeret, hogy privát óráit elasztania nem szabad, mert a honmaradv diákok számára nem lesz szűnlőd, s a bizott egy-két tanuló épen a kolozsvári verseny napján vihet haza, egy-két „görbétűnt!“

„Nagy harangnak“ marad végül a körülmény, hogy a midőn egy népes tétet kell tornaversenyen képviselni, a torna művezet is, a mutatósabb, szűke diákokat óhajta elvinni, nehogy törpének nevezék el a tanítézet összes diákjait.

Ily viszonyok lehetnek az okai annak, ha egyik-másik tanítézet kevés ifjura lenik meg a versenyen; ilyenek és emtulszárnyaló körülmények okozhatják az egyik-másik tanítézet végkéi elmarad.

Reám nézve az is lehangelő, hogy igen jó, valóban sok oldalú tornászati képességgel bíró ifjú változatot tanítézetek mi reánk okvetlenül van oly hatással, mi

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1894. Szeptember 17.

Aggályok.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék“ számára fordította:

AMICA.

I.

(Folytatás.)

(3)

Oly kevés a pénzük, hogy kénytelenek a harmadik osztályban utazni; a kocsi véletlenül tele van, tehát nem lehet beszélgetni. De Freynné oly sápadtan és kimerülten dől hátra a szegletébe, hogy Anna egy párszor attól félt, hogy elájult, míg kérdéseire egy halkán mondott szó megnyugtatta. Az özevgy szeméi le vannak csukva, mint ha a fényes nap-sugár látása terhére volna, ajkai koronként gyöngyén mozognak, amár semmi hang nem jön ki azokból.

Az a vonat a melyen ők utaznak nem áll meg Greengatenál, a Lowood udvarhoz legközelebb levő állomásnál; gyorsan haladnak keresztül azon és csak Raedingnél állanak meg. A lowoodi kocsi ott várakozik rájuk, és a lowoodi legény a perronon van. Némi időbe kerül míg megtalálja azokat akiket jött, minután figyelmét az első osztályú utasokra fordítja.

Már azon a ponton van, hogy a kocsihoz vissza térjen, midőn De Freynné a libériáját felismerve megszólítja.

— Itt van a kocsi? — kérde fátadtan.

— Igen, Madam; ez a második vonat melynek az érkezésére kijöttünk, — válaszol a fiatal legény vidáman.

De Freynné ismét kinyitja az ajkait, de nem jó hang azokból; Annára néz, aki, megértve a gondolatát, beszél helyette.

— Hogy van nagypapa? — kérdi élénken, nem tudja, hogy az ő osztályában, a cselédekkel beszélve, minden rokonság ignorálva van.

— Madám, a gazdám egyformán van — válaszol a legény a kalapját érintve.

— Öntudatánál van? — kérde Anna.

— Azt hiszem, hogy igen.

Ekkor a kocsihoz sietnek. Azok a jól alkalmazott rugók, a puha ülés, oh minő fényűzés!

De Freynné hátra van dölve a szegletébe, s környezetéről nem látszik tudomást venni; az ő gondolatai a multtal foglalkoznak.

Azonban, Annának ez a kocsizás egy reveláció. Ő és anyja oly biztonságban látszanak lenni ebben a kényelmes kocsiában, oly távol a körülük levő világ zajától. A lovak jól iskolázott gépies szabályossággal lépdelenek, a bakon ülő férfiak őrszemeknek látszanak, hogy vesztély esetében védelmükre szolgáljanak. Anna teljesen átérzi, hogy mennyivel kellemesebb kocsiában menni mint gyalogolni; ő nem gondol a multa, hogy mostani boldogságát megzavarja, agya a jövővel foglalkozik. Elragadtatással néz a körülte levő táj szépségére, s midőn a távolban, terebélyes fák föl szegélyezve és hosszú fehér hiddal felette egy széles folyónak a csillogását megpillantja, először szólal meg.

— Anyám, miféle folyó az?

— Folyó? — ismétlé De Freynné a szemeit kinyitva, s a jelzett irányba nézve. A Temze; és mindjárt otthon vagyunk.

E szó „Otthon“ oly édesen jön ki a reszkető ajkak közül; aztán egy mély sóhajjal ismét hátra dől, behunyja a szemeit,

mint ha nem merne körül nézni, attól félve, hogy érzelmeinek a kitörését nem tudja megakadályozni. A lovak patkói tompa hangot adnak a hosszú hidon, de az országúton ismét természetesen viselkednek, amint a fala vendéglője előtt elmennek és fel a festői utcán, hol a kocsi utat nyírott fűzfa sor választja el a gyaloguttol és a Lowood udvar nyitott kapuján be.

A kapus háza, fele útján van Whitebridge falunak, és a bal kéz felől való oldalon áll; egy örökzölddel befutott egyséletes cottage. A nyitott kapu mellett egy fiatal asszony áll, köszön a mint a kocsi befordul, aztán beteszi a kaput.

A lovak gyorsabban mennek amint az istállójukhoz közelednek; és Annának még is oly hosszúnak tetszik az idő, mielőtt azok egy hosszú, fehér két emeletes ház homlokzata előtt megállanak; ezt a házat a környéken Lowood Udvarnak nevezik, mert az udvar a jól befásított kocsiúton, egy mértékülnyi távoltságra van a falutól.

Az öreg Squire gyorsan hanyatlak; amint az utasok a házba lépnek, minden oldalról komoly arcokkal találkoznak. De Freynné még anyi ideig sem várakozik, hogy a kalapját letegye, reszkető lábakkal siet az atyja szobája felé.

— Anyám, jobb lesz ha magával megyek — kiáltja utánna Anna, az anyja gyengeségét ismerve, annak a szokatlan erőlségétől megijedve.

— Nem, édesem — maradj itten — mondja az özevgy, kinek még az ajkai is fehérek voltak.

És Annát a hálószoba ajtaja előtt levő szőnyegen hagyva, kinyitotta az ajtót és belépett.

Pár pillanat múlva az ajtó kinyílt és Anna egy szürke ruhás fehér főkötös körhízi ápolónéval találja magát, szemtől szem-

be. — Anna azonban nem tudja semmit az ápolónékról, azt képzeli róla, hogy egy házi cseléd.

— Azt gondolom, hogy jobb lesz bennem — mondja idegesen; tudom, hogy anyám elájul.

Az ápolóné az Anna karjára teszi a kezét és visszatartja.

— A Squire haldoklik, és ők egyedül kívánnak lenni — sugja.

De a jött beszélt egy fuldokló zúgogás szerű hang jött a szobából, melyet Anna nagyon jól ismer, s a kilincset élesen megnyomva belép, az ápolónét követve. — Azonban De Freynné nem ájult el. Érezve, hogy minden pillanat mily drága, majd nem emberfeletti erőfeszítéssel sikerült magát az öntudata elvezetésétől vissza tartani. Az ágy mellett levő karosszékekben hátra dölve fekszik és inkább látszik halottnak, — mint élőnek.

— Itt nem szabad elájulni — sugja az ápolóné szigorú hangon, a mint felemeli, hogy a beteg szobájából kivezesse.

Ada, csókolj meg, csókolj meg édesem mielőtt innét elvezetnek! mondja egy gyenge hang az ágyról. — Gyermekek, — mond még egyszer, hogy megbocsátasz!

— A hogy reményem, hogy fent bocsánatot nyerek — mormogta az özevgy, gyenge és töredézet hangon, az atyja kívánságát teljesítve.

— Egy pár perc múlva vissza fog jönni — mondja az ápolóné vidáman és Annát a haldokló mellett hagyva, váratlan betegét kivezeti a szobából.

— Késő — már késő! — nyögi a haldokló, a gyötrelmek kifejezésével homályos szemében. Aztán hirtelen erőt látszott venni magán és azt susogta — „Emelj fel.“

Anna rögtön engedelmeskedett és erő-

teljes fiatal karját az öreg ember fejére csuszította s a mint felemelte, még egy pillanatra helyezett a többiek felébe, hogy a teget fentartsa. A mint a párnákat igazította, egy kis kulcs akad a kezébe s a helyére azt vissza tegye, a paplanra tette. A halott homályos szeméibe egy élénk fény lópett, mint azok a kulesot megpillantották.

— Vedd a kezébe — mondá hangon.

Menj oda — egy sok fióku tölgyszasztalra mutatva — nyisd ki a legfelső fiókot és hozd ide a végrendeletemet.

Anna engedelmeskedik. A kulcs nyílen fordul a zárba; kihúzza a fiókot és hosszú kék boríték fekszik előtte, melyet ügyvéd tisztán olvasható kezeirésével a kules olvashatók „Rosenbloom Cyrus Squire“ az utolsó végrendelete.

Anna a kezébe veszi és a nagyrájtól viszi, a ki egyenesen til az ágyban egy eltávolodva a párnáitól s egyik kezét minyújtja feléje.

egy katoná zenekarra az, ha kitűnő szárny kőrösét s ráadásul még vagy öt örmestert, éppen a nagyba szabású hangversenyek előtt helyeznek át.

Azonban kialakultunk a körülményekkel! Eljövünk kevesen, de — szívesen!

Eljövünk tanulni, lelkesülni! Elhozzunk magunkkal az egybegyűlt diákok számára egy baráti meleg kézzorítást, s hisszük, hogy az első sorban Kolozsvár diákjai fogadják szívesen.

Valamikor majd reánk is kerül a sor. Akkor majd mi mutatjuk meg, hogy odahaza hányan vagyunk és mit tudunk.

A tornaverseny ma még ifjú korát éli. Vagy van országos haszna vagy nincs! — Ha országos hasznát, az ifjúság látkörének, ezáltal tisztulását, sikerült bizonyítani: talán az is elérjük, hogy a közoktatásügyi tárcza a közlekedési tárczához fogja fizetni, a vasúti szállítást díjait, miként ez a nagy tömeget mozgató hadgyakorlatok alkalmával, a hadügyi és közlekedési tárczáknál történik. — Mert a hata, nem fizeti ám a sajátjából, még a kilométerenként 0.8 krajczárba kerülő díjat sem!

RÁTKAY JÓZSEF.
főgymn. torna művezető.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 17.

— **Corojánu pere.** Corojánu Gyula büntetőben szombatán délután folytatott a végfolytatást, de ítéletet nem tudott hozni a bíróság, mert az egyik vádlott Munteanu védelmének kérésére bizonyos rendeletek beszerzését határozta el a törvényszék. E miatt a tárgyalás felfüggesztett. Corojánut visszavitték újra Szegedre, s csak ha az iratok megérkeznek, hozzák vissza a tárgyalás megtartására végett.

— **Az egyetem megnyitó ünnepe.** Tegnap délelőtt tíz órakor tartott meg a kolozsvári Tudomány Egyetemének az évi megnyitó ünnepe. Már jóval tíz óra előtt gyűltek az egyetemi polgárok a városi Redoute nagy termébe, mely erre az alkalomra az emelvényen elhelyezett zöld asztalokká egészen komoly színt öltött magára. Tíz órára a terem egészen megtelt. A nagy számban megjelent egyetemi polgárok közül ott voltak az egyetem tanácsa és mind a négy fakultásnak tanártestületi tagjai számban; vendégek részére fenntartott helyeket előkelő közönség foglalta el. Jelen voltak többek közt: Gyarmathi Miklós, Kolozsvármegye alispánja, Feilitzsch Arthúr br., m. kir. erdőgazgató, Kiss Sándor keresk. akad. igazgató, A. d. m. Dénes kir. táblai bíró, Csányi Ferenc kir. táblai bíró, Grolsz Gusztáv dr. nyug. egyet. ny. r. tanár, Deák Pál városi főkapitány, Albach Géza kir. tanácsos, polgármester, Szász Béla kir. táblai bíró, Szentkereszty Zsigmond báró kir. törv. elnök stb. stb. Ezen kívül sokatlanul nagyszámú hölgyközönsége is volt az ünnepségnél. Az ünnepet Brandt József, dr. lelépő rektor magnifikus nyitotta meg. Általános éljenzés között kezdte meg beszámoló beszédjét, melyben hi képet adta Tudomány-Egyetemünk lefolyt évi történetének. Végül a miniszterium-utódjának Meltz Hugó, dr. e. i. rektornak. Az új rektor helyét elfoglalva igen érdekes és mély tudományú székfoglalót tartott, melyben az irás történetének fejlődésével foglalkozott. A nagy tetszéssel fagyadott székfoglalóval beauralt az egyetem ünnepe, s hivatalosan megnyitott az 1894—95. tanuló év, mely hogy eredményekben a megelőző évekhez méltan csatlakozzék, első sorban a hivatásba magaslátan álló professzorai testület mellett a hallgatóság komoly ambíciójától fog függeni.

— **Hideg van.** Másodszor konstátáljuk, hogy a színházban hideg van. Ha már a direktor ur a maga személyét nem is félti a náthától, de a közönség iránt lehetne annyi tekintettel, hogy betegségnek ne tegye ki őket.

— **Az erdélyi irodalmi társaság** az 1884—95. évi felolvasásait szept. 23-án fogja a városi háza nagytermében megelezeni, mely alkalommal Dr. Csérnátóni Gyula, Szász Gerő és E. Kovács Gyula fognak felolvasni. Előre is felhívjuk a közönség figyelmét az érdekes felolvasásra.

— **Meghívó.** Tisztelettel kérjük a tanárjelöltek ifjúságát, hogy folyó hó 19-én (szerdán) d. n. 6 órakor a központi egyetem 8 számú termében tartandó ifjúsági gyűlésre minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Kolozsvárt, 1894. szept. hó 17. Gazelli Árpád sz. i. elnök, Pap József sz. i. pénztáros.

— **A tornaverseny nagy bizottsága** vasárnap délelőtti tartotta meg gyűlését a városi háza nagytermében dr. Haller Károly elnöke mellett.

Jelen voltak Gerster Ottó tábornok és a helybeli ezred tornatanára, Kunz Elek tanterületi főigazgató, Kozma Ferenc királyi tanfelügyelő s a bizottsági tagok nagy számban, a kolozsvári középiskolák igazgatói.

Elnök a bizottsági ülés megnyitása után jelentette, hogy Hegedüs Sándor orsz. képviselő levélben adott kifejezést a kolozsvári tornaversenyt illető érdeklődéséről, ötven frt összeget bocsátva rendelkezésre, hogy annak megfelelő díj vagy díjak tűzessenek ki az ő

részéről. Jelentette továbbá, hogy tizenkét tanintézet jelentkezett, — változható számú résztvevővel s még Arad és Temesvár jelentkezésére várnak. — A gazdasági tanintézet 36, a katolikus státus 46 tanuló számsal el. Ezenkívül egyes bizottsági tagok ezideig 46 szállást jelentettek be. A vidékről jövő tanulók azon óhaját, hogy lehetőleg egy tömegben, kaszárnyaszertlen legyenek elszállásolva, a nagy bizottság felelt indokoltan látván, szívesen fogadja ugyan a további ajánlatokat, akár a szállást, akár a szíves vendéglátást, akár e két jószándéknak több helyen történt pénzbeli megváltását, eshetőségekre berendeztetni a torna-vivodát, mihez a hadseregétől fog kérni ágytanyáikat.

Jószívú mosolyt keltett az elnök azon válasza, hogy esős idő esetén sem mennek a tornavivodába, hanem inkább jó időre igazítják az aneroidot. Megalkotották a rendező és elszállásoló bizottságokat, ugyancsak a fogadó és rendtartó bizottságokat, ez utóbbihoz felkéri a tanárok vezetését, az ifjúság, a rendőrség és tűzoltóság közreműködését. A mentő-egylet négy tagot fog küldeni esetleg előforduló baleseteknél segélynyújtáshoz. E fontos működések Török igazgató ur kezében lesznek összpontosítva. A kolozsvári középiskolák dalkörei együttesen fogják énekelni a Hymnuszt és a Szózatot. S ennek végrehajtását az unit. főgymn. igazgatójára bízták. A tribün-bizottság állni fog a főmérnök és Albert Károly tornatanár és egy a hadsereg köréből felkért szakértőből, a kik a nézőhelyet, meg a hivatalos átvétel előtt biztonsági szempontból megvizsgálják.

A bíráló bizottság elnökül felkérték Gerster Ottó tábornokot ki szíves készséggel vállalta el a tisztet. Ezenkívül még 10 tagu bíráló-bizottságot választottak.

Versenydíjak lesznek első és másodrendű oklevelek és pedig intézetek, tanárok és diákok számára külön-külön.

Kérelmet intéznek a városihoz, hogy a versenydíj felajánlott száz forintot engedje két ötven forintos díjra felosztani, hogy így meg legyen a méltányosság, két egyformán kitűnőnek talált intézet jutalmazásánál s arány legyen a díjak különbözősége között. Husz forint díjat tűzött ki Bély Ákos kolozsmegyei főispán is. Megállapodás történt arra nézve, hogy ne pénz de emléktárgy legyen díj. A tornatanárok és diákok megvendégelésénél egy vidéki tornatanár azt kérte, hogy a tornatanárnak folyton a saját ifjúsága körében kellett volna lenni az ő megvendégelésük módjáról ne is tanácskozzék a bizottság, mert bár nagybecsűltek az igazi magyar a hagyományos vendégszeretetet, rájuk nézve teher lesz a legönzetlenebb szíveség is. A bizottság ez igazságot belátta, de az idegen diákok megvendégelését nem adta fel s az vasárnap déli 12 órakor fog megtörténni, hogy az ifjúság a kerékpár d. u. 3 órakor kezdődő versenyén is résztvehessen, melyhez a kerékpár egyesület bizonyos kérdésekben megkeresni határozta. Végül kimondta a bizottság, hogy Koloz vár közönségéhez ne a pusztán előjegyzési ivatek, hanem ugyanakkor a jegyeket is elküldi szíves kiváltás végett. Lázár Gyula képezdei tanár hatvan jegyet vett át a tanítónőképződei nővendékek részére.

— **Az önkéntes adakozás** a költségekre és versenydíjakra szépen megindult. Az adakozók neveit nyilvános számadásul közölni fogjuk. Addig is kéri a rendező bizottság a még nem adakozott tehetősebb polgártársakat, sziveskedjenek hozzájárulásukkal az ügyet elősegíteni. Esetleges adományok vagy ajándékok adandók át, vagy a kath. főgymnázium igazgatójához küldendők be. Még szívesebben vesszük, ha valaki egy-két tanuló elhelyezésére, illetőleg két napi szállással és élelemmel való ellátásra vállalkozik, mert több, mint kétszáz tanuló kell elszállásolni és nagy részét ingyen élelmezni.

— **A városi banket** a redoubtan lesz szept. 23-án délen. Hogy az érdeklődők és tanférfiak is résztvehessenek, ivatek fognak kibocsáttatni. Hölgyek is szép számmal készülnek résztvenni e közös ebélen.

— **Hegedüs Sándor** képviselő 50 forintot ajánlott fel a versenydíjakra. Fogadja a rendező-bizottság köszönetét. A díjak nem pénzben, hanem emléktárgyakban — aranyóra, mellű stb. — fognak ajándékozni a győzteseknek. Lesznek ezenkívül dísz- és egyszerű oklevelek.

— **A tribünjegyek** oly nagy mértékben kerestek, hogy a rendezőség kénytelen volt bevonnai a kereskedésekből az eddig legjobban fogó első sorbeli jegyeket. Minthogy azonban előre láthatólag igen distinguált közönség foglalta el a többi sorokat is, — így például a tanítónőképző igazgatósága 50 db. harmadik sorbeli ülőhelyet vásárolt, ajánlunk a még hátralevő jegyek mielőbbi megszerzését, minthogy a helyek számozottak és 900 jegynél több nem bocsátható ki.

— **A százas rendező bizottság** tegnap a városi ház közgyűlési termében igen látogatott ülést tartott s azon tudomású vette az eddig tett intézkedéseket és a vidéki vendégek elszállásolására a torna-vivoda termeit

jelölte ki. 48 tanuló ezenkívül a rom. kath. főgymnázium, illetőleg elemi iskola helyiségeibe kerül szállásra, a többiek családoknál kapnak elhelyezést és minden ellátást.

— **A torna-verseny** újabbban a temesvári állami főreáliskola jelentkezett 40 tanulóval és 4 tanárral és a temesvári kath. főgymnázium 48 tanulóval és 2 tanárral. — Várják még az ugyanottani tanítóképzőt és az aradi állami főreáliskolát. A tanulók egy része már pénteken reggel megérkezik, nagyobb része azonban csak a péntek esti 6 és 7 órai vonatokkal jön, a mikor is ünnepélyes fogadásban lesz részük.

— **Dr. Hoór Károly** a kolozsvári egyetem új szemészeti tanára ma tartotta első előadását hallgatóinak nagy tetszése mellett. Beszédében első sorban kiváló elődjéről, Szilágyi Eteléről emlékezett meg meleg szavakkal s intette hallgatóit, hogy igyekezzenek a gyógyszerészet terén Szilágyi Ete nyomdokaita lépni. Előadását hallgatói megjelenezték.

— **M. Várhelyi** írja levelezőnk, hogy tegnap délután a lövészen után Máriaffy Lajos vendégszerető kastélyában M. Sz. György fényes ozsóna volt, melyre hivatalos volt az ott időző arisztokraczia minden tagja. Tegnap este a rendező-bizottság kitűnően sikerült pikniket rendezett Várhelytől a Tranzilvania nagy termében.

— **A Petőfi-Társaság** tegnap tartotta meg a szünet után első felolvasó ülését. Ugyanaz a pajkos napsgár tanczol be az akadémia óriás ablakain, ugyanaz a mosolygó világos ruhás leányserg szorong a padok és a széksorok között mint máskor s tegnap mégis borongó, komor hangulat uralkodott a kedélyek fölött. Az elnöki szék üres volt. Komocsy József elköltözött belőle s nem tér vissza többé. Szana Tamás főtitkár jelentette jeles alelnökét Komocsy Józsefét. Rövid megemlékezés után a társaság elhatározta, hogy Komocsy emléket jegyzőkönyvébe foglalja, özvegyéhez részvételt intéz, ez évi közgyűlésén emlékbeszédet tartanak Komocsy fölött s hogy tagjai sorából bizottságot küld ki, mely megindítja a mozgalmat egy Komocsynak emelendő díszes sírelmék tárgyában. A felolvasások sorát Endrődi Sándor nyitotta, meg a ki Fanghne Gyujtő Szabellától olvasott fel egy sikerült elbeszélést „Ki a győztes?” czimben. Élénk éljenzés és taps után a közönség régi kedvelt költője Farkas L. olvasott fel néhány hangulatos költeményt zajos tetszés mellett. Végül Vértesi Arnold olvasta fel „Jenő barátom házassága” czimű humoros rajzát, mely élénk derűtséget keltett jóízű humorával. A felolvasó ülést zárt ülés követte.

— **Tudományos apróságok.** Oryosi vélemény-minták.

I. „Az említett sérülések valamely sárga nyelű bicsoal által ejthettek.”

II. „A dohártyán látható sérülés vagy egy három élű bicsoal, vagy pedig pof által által okozhatott.”

Dr. B. fődoktor.

— **A maros-vásárhelyi** lövészenek alkalmából kitűzött tisztelet díjak, a következők voltak: 1. Díj. Hölgyek díja: 1. Pezsgőhűtő, ötvös munka nehéz vert ezüst tálcával és 1 üveg „Nemzeti Casinó” pezsgővel, érték 400 korona. 2. Díj. Egy thea készlet 1 személyre ébenfa-tálca, barok stílyl ezüst, érték 100 korona. 3. Díj. Egy ezüst szivarka tálcza, nehéz égetett ezüst kivül „Hölgyek díja 1894. felirással, — érték 80 korona. — 4. Nagy akadály verseny: 1. Hat személyre való ezüst cognac készlet. Rococo stílyl, érték 80 korona. 5. Ponny verseny: 1 Cognac készlet 6 személyre Ötvös munka nehéz ezüst. VIV. Lajos kor stílyl.

— **A tiszti vizsgák.** Eddigél a közűshadseregbe egy éves önkéntesektől a tartalékos tiszti rang elnyerésére megkivánták, hogy gyakorlati készségük legyen, az elméleti vizsgán megfeleljenek és a tisztikar méltóknak ítélje a jelölteket a tiszti rangra. Ha e föltételek valamelyike hiányzott, akkor az egy éves önkéntes nem lehetett tartalékos tisztt. Most, — közvetlenül a tiszti vizsgák előtt, a közös hadügyminisztériumban arról van szó, hogy ezekhez a föltételekhez még egyet kössenek ki. Mint az Österreichische Volkszeitung holnap száma közölni fogja, a tartalékos tisztjelöltől meg fogják kívánni, hogy egyénileg is rátermott legyen a tiszti rangra. Ebben a kérdésben is a tisztikar határoz, a melynek vétőjét nem kell megokolnia. A Bécsben állomásozó tízezerred husz önkéntesének, a kik gyakorlatilag alkalmasak és az elméleti képességük is megvan ahhoz, hogy a tiszti vizsgán megfelelhessenek, — mint az említett lap közli — kijelentették, hogy nem számíthatnak a tiszti rangra, mert egyénileg nem alkalmasak reá.

— **Fölmentés a földmívelési miniszter ellen.** A „Magyar Esti Lap” „Meghurcolt miniszter” czim alatt cikket közöl, a melyben azt írja, hogy Fehér Márton ügyvéd és Kiss Jenő mérnök család miatt fölmentett tettek Festetich Andor gróf földmívelésügyi miniszter ellen. A nevezett lap információi szerint nem a miniszter által elkövetett család, hanem merész kísérelt forog fenn, a melylyel a minisztert oly összegek

fizetésére akarják szorítani, a melyeket fizetni éppenséggel nem tartozik.

— **Türr István.** Türr István tábornok — mint nekünk írják — ma megérkezett Perugiába, a hol részt fog venni az ott néhány nap előtt megnyitott békekongresszuson. Türr István számos milánói, római és turinai tisztelője s barátja külön meghívta a kongresszusra, mely már eddig is több ige érdekes határozatot hozott, melyek különösen Olaszország belső ügyeire is vonatkoznak. Türr István belevonása némilg internacionalis jelleget ad a kongresszusnak.

— **Sóbányamunkások panasza.** Megemlékeztünk már a marosujvári kincstár sóbányamunkások mozgalmáról, kik sérelmeik orvoslása végett a pénzügyminiszternél is voltak s habár biztatást nyertek, úgyük mégis nemhogy elintéztetett volna, hanem többeket a munkások közül végleg elbocsátottak. Természetes írja tudósítónk, hogy nem orvosolták sérelmeiket, mikor a kérvényt, melyben a sóbányahivatal tisztviselői ellen panaszkodnak s ellentük vizsgálatot kérnek, kiadják magának a sóbányahivatalnak további eljárás és jelentéstétel végett. Az augusztus havában benyújtott kérvény is ily elintéztést nyert amennyiben az is kiadott a sóbányahivatalnak. A sóbányahivatal pedig a járásbíró segítségével nagyban nyomozza most a kérvény értelmű szerződést a helyett, hogy orvosolná a sérelmeket. Pártatlan részrehajlatlan bíróságot küldjön ki a pénzügyminiszter az ügy megvizsgálására, — ez az első és legfőbb kívánsága a munkásoknak.

— **A lengyel főnemesség a császár ellen.** A Berliner Tagblatt beszéli, hogy azon a lakomán, melyet ő felsége Lembergben e hónap 10-én az orosz császár névnapja alkalmából adott, gróf Borkovskij nem jelent meg a rosszulletezett mentette ki magát az udvarnál. A lengyel főnemesség azonban legott értesült róla, hogy gróf Borkovskij távolmaradása politikai demonstráció s erre több mint kétszáz névjegyet hagytak még az nap folyamán a gróf lakásán. Ez a tüntetés a legkínosabb lehagoltságot keltette politikai körökben. Pétervárt — jegyzi meg a berlini lap — nehezen fogák az osztrák császárt egy lengyel patriótá csinyjeért felelőssé tenni. De még is nagyjelentőségű marad a tüntetés, mert az tűnik ki belőle, hogy a lengyelek még mindig mély gyűlölettel viseltetnek a csári birodalom iránt még Galicziában is.

— **A nemzeti nőegyesület** alapszabályainak jóváhagyása után tegnap tartotta meg alakuló közgyűlését, melyen az egyesületnek előkelő hölgytagjai nagy számmal vettek részt. A gyűlést felső-őr Nagy Ferenczine korelnök nyitotta meg, elrendelve az alapszabályok felolvasását. Megelőzőleg Margitay Zoltán titkár felolvasta Rutkayné, Kossuth Lujza levelét, a ki távolmaradását betegségével mentette ki. Ezután a választások ejtettek meg a következő eredménynyel: Védnők lettek: özv. Damjanich Jánosné, özv. Pázmány Dénesné és özv. Gáspár Andrásné; elnök báró Bánffy Györgyné, Bethlen Margit grófnő, tiszteletbeli elnök özv. Rutkay Józsefné, Kossuth Lujza; örökös dísztag Kovács Etelka; tiszteletbeli tagok: herceg Odessalchi Gyuláné, gróf Károlyi Istvánné, báró Ertvös Lorándné, Tisza Kálmánné, gróf Wenheim Frigyesné, Beniczky Ferenczné; alelnökök: Khuen-Héderváry grófnő, Malcoms Gizella báróné, Borszéký Sománé, Beksics Gusztávné, Bánó Gézáné, Horváth Gyuláné, Visontay Sománé, Ugron Gáborné, Hamplné, Pulzsky Polizena, Nagy Ferenczné, Horváth Janka, Házling Jánosné, Jokay Mór, Benezur Gyula, Földváry Mihály, Horváth Gyula, Rákosi Jenő, Ugron Gábor, Wlassics Gyula, Szerényi Béla, Zala György és Fenyő Sándor. Főtitkár Szeredai Syáb Leó, titkár Margitay Zoltán és Bródy Jenő, számvizsgálók Váradý Károly, Holló Lajos és dr. Bán Zsigmond. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a tisztikar az ügyek elintézésére igazgató választmányt alakul át.

— **Dowe konkurrense.** Londonból telegrafálják nekünk: A cambridgei herceg ma megtekintette a Cammel és s társa sheffieldi cég gyárbán a Boynton kapitány által feltalált új mellvértet. A mellvért kromacézból készült a harmincz yard távolságból Lee-Mettford puskából lött golyóknak ellen birt állni. A páncél hat angol fontot nyom és 114 négyzetgöz hüvelyket fűd be.

— **Uj rendőri lap.** A fővárosban új rendőri újság indul meg október elején. Az újság címe Rendőri Lapok lesz s Csepreghy Lajos fővárosi hírlapíró fogja szerkeszteni.

— **Három érdekes gyermekről.** Gróf Potocky galicziai birtokán a napokban ritka, érdekes esemény történt: Egy anya leánya és unokája ugyanazon a napon egészen erős fluksának adtak életet. A nagymama negyvennyolcz esztendő s ez a tizenhatodik gyermeke; leányának, aki harmacz-három esztendő s, nyolcz gyermeke van; az unoka pedig a mult esztendőben ment férhez amikor alig volt tizenöt esztendő. Most nines még tizenhat esztendő; anyja és nagyanja pedig néhány hónappal nála is fiatalabbak voltak, a mikor első gyermekük született.

— **Jókai a maga öngyilkosságaról.** Jókai Mór, a ki most svábhegyi szőlőjében a termés érésében gyönyörködik, az olasz újságoknak sikerült kizavarni Tuskulánumból. Kurjözum kedvéért megemlékeztünk mi is arról a hírről, hogy a Svábhegyen gazdálkodó Jókai Milanóban öngyilkossá lett. Ez a hír mozdította ki a buzgó szőlősgazdát. Ma délelőtt lejtött a hegyről s ezzel állított be a Nemzet szerkesztőségébe: „Fünek, csafoljátok meg az öngyilkosságot híre! Csak nem lesznek most szüret előtt öngyilkossá”. — Egy füst alatt megírhatjuk, hogy a költő láttára

mindenkinek eszébe juthat az a jelszó: ki-nek holt híre költik, sokáig el. Pompás színben van, arczán ott a Balaton levegőjében ott szerzett jókedvű pirosság, melyet most konzervál a Svábhegy. A szőlő gondjai mellett hálá istennek, marad ideje a tollforgatásra is: nagy háromkötetes regényen dolgozik, melynek czíme: Hazafiság részletfize térs s tárgyát a mostani társadalmi életből meríti.

— **A mármaros-szigeti törvény-szék** többszörös csalásért elítélt egy László Béla nevű fiatal embert, a ki a kolozs-monostori gazdasági intézet volt növendékének adta ki magát. Vörös Sándor ur, az intézet igazgatója, most arról értesít bennünket, hogy a kolozs-monostori gazdasági iskolának ilyen nevű hallgatója nines és nem is volt soha.

— **Gyász hírek.** Özv. Városfalvi Gedő Mózesné, született Kocsis Rózália mélyen megrendült szívvel jelenti a közelebbi távolabbi rokonok és jó barátok nevében, hogy unokahuga, nevelt leánya kézdipolyáni özv. Páll Mihályné szül. Vajdasdi Egyed Róza Szamosfalván meghalt. — Alólirottak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a szeretett nő, testvér, sógornő és rokon Meskó Jánosné, szül. Reich Janka, f. hó 15-én életének 20-ik évében meghalt.

— **Fölmentett pasák.** Nagy fel-tűnést keltő ügyet tárgyalt a napokban a kairói haditörvényszék. Mint azt annak ideje megtört, három, nagy állami és katonai méltóságokat viselő paza ellen raszolgakereskedés vádjá miatt elfogatási parancsot adtak ki. A pasák közül egy megszökött, kettő föl-lött pedig, mint egy távirat jelenti, tegnap mondott ítéletet a haditörvényszék. Az ítélet fölmentette mind a két pasát, a többi vádlót-takra pedig, a kik a vizsgálat folyamán egy-másután kerültek fogságba hat hónaptól tízen-nyolc hónapig terjedő kényszermunkát szabott Kidehemer tábornok megerősítette az elma raszáló ítéleteket, de fölmentésbe beleegyezni nem akart.

Szerkesztőségi üzenet.

S. O. urnak. Kérjük az „Ellenzék” szerkesztőségébe fáradni délelőtt vagy dé-lután az „Ellenzék” kiadóhivatalába.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Delegáció.

Budapest, szept. 17.

A magyar és osztrák delegációkat a király tegnap délen fogadta.

Tisza Lajos rejtett célzással igyekezett Kálnoky beavatkozását érteni az egyház-politikába.

Továbbá hangsúlyozta a nemzetiségi kérdést.

A király egyikre sem felelt. Beszédében hangsúlyozta a békét a kül-hatalmakkal. Hadügyi budget emeléseinek szükségességét.

A hivatalos fogadás után azt kérdezte Brankovics szerb pátriárkától, hogy hívei le-esenedesedtek már? A patriarka azt felelte, hogy még mindig izgatottak.

A király elutazása.

Budapest, szept. 17.

A király ma reggel elutazott Balassa-Gyarmatra, hol nagy ünnepélyességgel fogadták.

Kálnoky lemondása.

Bécs szept. 17.

Az itteni Montagrevue, Taffe volt miniszterelnök lapja követeli, hogy Kálnoky a delegációk után mondjon le állásáról, mert képtelen annak megfelelni.

A primás miséje.

B-Gyarmath, szept. 17.

A hercegprimás tegnap misét mondott, a melyen az összes főherczegek megjelentek s aztán Nagymarosra mentek, hol bevárták a király érkezését.

Ügető verseny.

M.-Vásárhely, szept. 17.

A kettős ügető versenyt ma tartották meg.

Gróf Bethlen, Fejérváry Géza és a gróf Teleki Árpád fogatai versenyeztek.

Elsőnek gróf Bethlen Károly érke-zett be.

A 20 kilométeres utat 51 perc és 28 másodperc alatt tette meg.

NYÁRI SZINHÁZ.

Kolozsvárt, 1894. kedden, szept. 16-án.

Először:

AZ ASPERNI KÉM.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H i r d e t é s e k.

Arlejtési hirdetmény.

A nagyméltósági vallás- és közoktatásügyi m. kir. minis-
terium f. é. 41,802. sz. intézkedésével megengedte, hogy a kolozsvári
m. kir. tudomány-egyetemhez tartozó Múzeum kert alsó-szénutczára
néző s részben hidult kőfal kerítése helyett mintegy 137 fméter
hosszban egy új támkőfal-kerítés építtessék.

Fölhivatnak az ezen munkát elkészíteni hajlandó vállalkozók,
hogy az egyetemi gondnoki irodában letett költségcsámítást meg-
tekinteni és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat
5 százalékos bántépénzzel együtt **folyó évi szeptember hó
23-án d. e. 11 óráig** a gondnok kezéhez beadni szivesked-
jenek.

Kolozsavartt, 1894. szeptember 14.

A kolozsvári m. k. tud. egyetem
gondnoki hivatala.

779. (1—1)

Sz. 3675—1894.

774. (2—2)

Pályázati hirdetmény.

Kolozsvarmegye kolozsvári járásába kebeleztet s elhalá-
lozás folytán megürlt **boósi körjegyzői állásra** ezennel pályáza-
tot nyitok.

Felhivom pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6.
§-a értelmében felszerelt kérvényeiket **folyó évi szeptember
hó 27-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később beérke-
zett kérések figyefembe nem vétetnek.

Ezen körjegyzői állás javadalmazása áll:

400 frt fizetés,

150 frt jegyzői irnoki tartási átalány,

305 frt mellékjárulék, valamint a magán-munkálatok után
szabályrendeletileg meghatározott díjakból.

A választás **folyó évi szeptember hava 29-én d.
e. 10 órakor** Boós községében, mint a kör székhelyén fog
megtartatni.

Kolozsavartt, 1894. évi szeptember hó 6-án.

HATFALUDY MOR,
főszolgabíró.

Sz. 9143—1894.
alisp.

Kisküküllő vármegye alispánjától

Pályázati hirdetmény.

As Erzsébetváros szab. kir. város tanácsánál üresedésbe jött
polgármesteri, pénztárnoki és a mennyiben a pénztárnoki
állásra az erre helyettesített ellenőr választatnék meg, az ellen-
őri, valamint városgazdai tisztai állásoknak, ugyszintén egy
irnoki állásnak rendes választás útján leendő betöltésére pályá-
zatot hirdetek.

A polgármesteri állás évi 1200 frt fizetéssel, 200 frt lakpénz-
zel, a pénztárnoki állás 600 frt fizetéssel, 100 frt lakpénzzel; az
ellenőri állás 500 frt fizetéssel, 100 frt lakpénzzel, a városgazdai
állás 400 frt fizetéssel és az irnoki állás 400 frt fizetéssel, 100
frt lakpénzzel van javadalmazva.

Pályázni óhajtókat felkérem, hogy az 1883. évi I. t.-cz. vo-
natkozó szakaszai és az 1886. évi XXII-ik t.-cz. rendelkezései ér-
telmében felszerelt folyamodványait **1894. évi október hó 14-ik
napjáig** hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a később be-
érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

Kisküküllő vármegye alispánjától.

Dicső-Szent-Márton, 1894. szeptember hó 12-én.

H. Gál Domokos,
alispán.

777. [1—8]

Eladó vetőmag.

400 métermázsa 81 kilós buza

kapható **Hosszu-Maeskáson** (utó posta Kolozs-Borsá)

BARTHA MIKLÓSNÁL.

Ez a faj 1892-ben kat. holdanhént 12, 1893-ban 11 és
1894-ben 11 és fél m. mázsát adott.

Csiraképesseg: 100%.

**Ára a kolozsvári vasut-állomáson egy mé-
termázsanak 8 frt.**

778. (1—3)

Omnibus

nyolcz (azaz 8) személyre
egészen jó karban

— **olcsón eladó.** —

Értekezhetni:

SIMON FERENCZ kereskedőnél

Maros-Vásárhelytt. 775. (2—2)

Egy Kolozsvarhoz közel fekvő,

170 hold szántóval, 104 hold réttel és sza-
bad legelővel bíró

teljesen felszerelt birtok,

cautió mellett, fix administratióra

október hó 1-sőjétől kezdve

haszonbérbe kiadó.

Czim megtudható: a kiadó-hivatalban.

767. (4—x)

KIADÓ VENDÉGLŐ.

Kolozsavartt, a Vashid mellett,

a Benigni-palota alatt lévő

pinczehelyiség

egy vagy több évre kiadó.

Értekezhetni:

Benigni Samunál Malom-utca.

770. (3—3)

A SZEKELYFÖLDI ÁSVÁNYVIZEK PÁRATLANJA!

„RÉPÁTI“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuviz,
mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kóli-
szénsav tartalma és kellemes íze folytán, ritkítja pártját a kontinensen.

Első rangú gyógyital

emésztési és vizeleti nehézségeknél, vese- és gyomorbajokban, gyul-
dásos hólyag- és közsvényes bántalmak ellen stb.

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgő borviz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemesebb és legha-
tásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító szert, úgy is mint pá-
ratlan élvezeti italt a „répáti“ ásványvizet minden czéltudatos és
fogulatlan ivónak rendes használatára lelkiismerettel ajánlhatom.

Mindig friss töltésben kapható **Kolozsavartt** főraktáron:

Segesváry és Társai uraknál,

az ásványviz-kereskedésekben és minden je-
sebb vendéglőben.

Tisztelettel a gyógyforrás kezelője:

667. (24—*)

GYÖRGY JÓZSEF,

[Háromszékmege.] Bodokon. [Háromszékmege.]

POSZLER és TÁRSA

kézmű- és rövidáru nagykereskedők

Kolozsavartt, Belhid-utca, Hungária-szálloda alatt.

Egybekötve nagybani eladással,

csakis egész végekben és csomagokban eredeti
gyári árakban.

Ismét eladók kedvezményben részesülnek.

Külön osztály — Szabott árak — Kicsinybani eladás

Valeria Parket 24 krtól	Téli nagykendő 1-60	Eső ernyő . . . 80
Stefaia Flanel 25 .	Téli kisebb kendő 20	Uri ingek . . . 140
Pique Parket 27 .	Téli hárász kendő 60	Alsó ingek . . . 80
Szór kelme 34 .	Selyem kendő . 75	Gallérok . . . 10
Fekete Ternó 58 .	Asztal terítők . 80	Nyakkendők . . 10
Szöttes, Zephir, Oxford 23	Ágyterítők . . 1-20	Harisnyák . . . 8
Chiffon vászon . . 20	Abrosz és Szervéta 1-60	Kesztyűk . . . 20
Gyapot vászon . . 18	Jutta függöny 1-40	Muffok . . . 90
Riesen vászon . . 18	Csipek függöny . 16	Csipek . . . 2
Lepedő vászon . . 44	Futó szőnyeg . 18	Szallagok . . . 8
Voál, Creton . . 22	Nagy Sofa szőnyeg 2-40	Olajos paplan . . 180
Pokróczok . . . 1-10	Zsebkendők . . 6	Tengerifü matrac 8-

és minden gondolható áruk

nagyban és kicsinybani eladás

készpénz fizetés mellett!

754. (5—20)

MATUTSEK JÓZSEF

27 év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete

KOLOZSVÁRT,

Főtér 32-ik szám alatt (a volt HUTFLESZ-féle
üzlethelyiségben).

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli minta után a legjobb
anyagból és divat szerint, lehetőleg gyorsan teljesítetnek.
86. (54—x)

Bel- és külföldi posztó- és gyapju szövet!

Van szerencsém a helyi és vidéki nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az **ősz** és **téli idényre**
a bevásárlási utamból hazatértem, dusan berendezett gyári raktáromban

a legfinomabb és legizlésebb bel- és külföldi posztó és gyapjuszövetek

a legszolidabb árakért kaphatók.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

tisztelettel:

Reikovits H.

(Belmagyar-utca 7. szám alatt.)

**Kivánatra — mivel több helyi legjobb szabókkal rendelkezem — ruhák elkészí-
tését is elvállalom.**

Pontos és szolid kiszolgáltatás!